

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-10-03

Diarienummer: N161-1689/23

Handläggare

Anna Milenfeldt

Telefon: 031-365 00 00 (vxl)

E-post: anna.millefeldt@funktionsstod.goteborg.se

Återrapportering av uppdrag om arbetsskor vid brukarnära insatser

Förslag till beslut

Nämnden för funktionsstöd förklarar uppdraget från den 26 april 2023 § 91 att utreda förutsättningarna för att införa arbetsskor i de verksamheter inom förvaltningen som utför brukarnära insatser som fullgjort.

Sammanfattning

Nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för att införa arbetsskor i de verksamheter som utför brukarnära insatser. Förvaltningen har utrett frågan genom omvärldsbevakning, kartläggning av antal medarbetare och inventering av behovet av arbetsskor.

De yrkesgrupper inom förvaltningen som föreslås erbjudas arbetsskor är tillsvidareanställda medarbetare inom brukarnära verksamheter, totalt 3 811 medarbetare. De brukarnära verksamheterna är följande: boendestöd, bostad med särskild service (BmSS), daglig verksamhet, personlig assistent, läger och avlösarservice, korttid och barnboende.

Förvaltningen har tagit fram en beräkning utifrån kartläggningen av antal medarbetare och inventeringen av behov av arbetsskor. Förutom kostnaden för arbetsskor krävs en samordnande funktion som arbetar med att säkerställa upphandling, lagkrav, rutiner samt logistik kring arbetsskor.

Total kostnad för införandet av arbetsskor beräknas till totalt 4,48 mnkr år 1. Då ingår inköp av förvaringsskåp som är en engångskostnad. Nya skor köps vartannat år.

Göteborgs stad erbjuder redan arbetsskor i andra förvaltningar såsom stadsmiljöförvaltningen, stadsfastighetsförvaltningen och äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen. Förvaltningens utredning utgår i stort från resonemang i utredning rörande samma uppdrag inom äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Många medarbetare går på hårda underlag, därför är det viktigt med bra arbetsskor som en förebyggande arbetsmiljöåtgärd. Fallolyckor är mer förekommande i dessa yrkesgrupper och skulle troligtvis minskas med arbetsskor. Ett förebyggande arbetsmiljöarbete bidrar på lång sikt till färre sjukskrivningar samt färre förslitnings- och fallskador.

Kostnadsförslaget utgår från verksamheternas behov. Utförarverksamheterna har tillfrågats gällande vilka skor som behövs i verksamheten. Behovet ser olika ut och kan variera vilken typ av skor som behövs på de olika avdelningarna. Beräkning har gjorts på tillsvidareanställda medarbetare. Kostnaden utgår från de beräkningar av arbetsskor som Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen (ÄVO) gjorde 2022 i sin utredning, se tjänsteutlåtandets bilaga 3.

Kostnadsförslaget som förvaltningen har tagit fram innefattar följande:

- BmSS – Ett par inneskor per medarbetare och 3–4 par gummistövlar per enhet
- Boendestöd – Ett par sommarskor och ett par vinterskor per medarbetare
- Daglig verksamhet, ett par inneskor, ett par sommarskor, ett par vinterskor samt ett par gummistövlar per medarbetare (kan variera hur behovet ser ut på enheten. I vår beräkning har vi räknat på samtliga skor)
- Personlig assistans, ett par sommarskor, ett par vinterskor, ett par gummistövlar per medarbetare
- Läger/avlösarservice, ett par inneskor, ett par sommarskor, ett par vinterskor samt ett par gummistövlar per medarbetare (kan variera och att samtliga inte behöver ha alla skor)
- Korttid/barnboende, ett par inneskor och ett par sommarskor, ett par vinterskor och ett par gummistövlar per medarbetare

Nedan är uträkningen som visar på kostnadsförslag som förvaltningen har tagit fram:

Räkneexempel utifrån verksamheternas behov		Innesko å 400 kr	Sommarsko å 550 kr	Vintersko å 750 kr	Gummistövel å 200 kr	Skåp å 3 800 kr	Totalt
Antal medarbetare inom varje verksamhetsområde	Anställda som är i tjänst						
BMSS	2 326	930 400			80 800	70 710	1 081 910
Boendestöd Hisingen/Centrum	204		112 200	153 000		20 672	285 872
Boendestöd Aktivitetshus NO/SV	172		94 600	129 000		17 429	241 029
Daglig verksamhet Hisingen	255	102 000	140 250	191 250	51 000	38 760	523 260
Daglig verksamhet Centrum	165	66 000	90 750	123 750	33 000	25 080	338 580
Daglig verksamhet Nordost	168	67 200	92 400	126 000	33 600	25 536	344 736
personlig assistent	251		138 050	188 250	50 200		376 500
Läger/avlösarservice	113	22 000	22 000	37 500	8 000		89 500
Korttid/barnboende	213	85 200	117 150	159 750	33 600	32 376	428 076
Totalt	3 811	1 272 800	807 400	1 108 500	290 200	230 564	3 709 464

Utifrån beräkningar blir det en kostnad för inköp av skor på 3,7 mkr. Utöver kostnaden för själva skorna behövs förvaring i form av skoställ/skohyllor. Då det inte finns ett ramavtal för detta har förvaltningen sett över vad det kan tänkas kosta. Beräkning har gjorts utifrån att mellan 20–30 procent av enheterna har behov av skåp och att 25 par skor ryms per skåp, vilket medför 60 sko skåp. Kostnad för sko skåp beräknas till 230 000 kr. Det är en utgift som är svår att avgöra då det beror på hur det faktiska behovet ser ut samt att det skall vara ändamålsenligt.

Förvaltningen bedömer även att en samordnare behöver tillsättas för att hantera logistiken kring skor. Kostnaden för en samordnare beräknas bli 550 000 kr per år, beräknat på en månadslön på 30 000 kr.

Sammanställning av kostnaderna:

	Kostnad
Skor	3,7 mnkr (exkl moms)
Samordnare	0,55 mnkr /år
Inköp av skåp	0,23 mnkr (en gångs kostnad)
Totalt år 1	4,48 mnkr

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på ärendet utifrån den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Arbetsskor är vanligt inom många mansdominerade yrken och erbjudande till förvaltningens yrkesgrupper, som är kvinnodominerade, bedöms bidra till ett mer jämställt arbetsliv. Det handlar även om ett förebyggande arbetsmiljöarbete som gör förvaltningen till en mer attraktiv arbetsgivare, vilket är ett uttalat mål för förvaltningen bland annat i plan för kompetensförsörjning 2023 - 2026.

Samverkan

Information lämnas i förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 18 oktober 2023.

Bilagor

1. Tilläggsyrkande angående verksamhetsnomineringar S, V, MP den 26 april 2023, § 91, dnr N161-0877/23.
2. Protokollsutdrag, den 26 april 2023, § 91, dnr N161-0877/23
3. Protokollsutdrag 2022-05-24 § 137 inklusive tjänsteutlåtandet återrapport på uppdrag gällande arbetsskor, Äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Ärendet

Förvaltningen återrapporterar på det uppdrag som nämnden gav den 26 april 2023 § 91, om att utreda förutsättningarna för att införa arbetsskor för personal i brukarnära verksamhet. Redovisningen av uppdraget ska ske senast under andra halvåret 2023.

Beskrivning av ärendet

I samband med att nämnden hanterade underlag till verksamhetsnomineringar i april 2023, beslutade nämnden att ge förvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för att införa arbetsskor i de verksamheter inom förvaltningen som utför brukarnära insatser.

De yrkesgrupper inom förvaltningen som får arbetsskor är tillsvidareanställda medarbetare inom brukarnära verksamheter, vilket omfattar boendestöd, bostad med särskild service, daglig verksamhet, personlig assistent, läger och avlösarservice, korttid och barnboende.

Förvaltningen har gjort en omvärldsbevakning och kartlagt antal medarbetare som är i behov av arbetsskor vilket är beräknat till 3 811 medarbetare.

Utförarverksamheterna har tillfrågats gällande vilka skor som behövs och behovet ser olika ut och kan variera. Inom BmSS är de inte utomhus med brukarna på samma sätt som till exempel en daglig verksamhet med naturfokus. Däremot finns behov av gummistövel vid dusch av brukare vid vissa boenden.

Nuvarande upphandling inom området

Leverantören, Ahlsell, är upphandlad och ramavtalet omfattar ett upphandlat, nettoprissatt sortiment inom området arbetsskor för inre miljö samt tillbehör, tryck och brodyr. Inre miljö avser främst medarbetare som arbetar i inomhusmiljö såsom lokalvård, kök, vård och omsorg, skola samt idrott. Beställare har möjlighet till utprovning i butik/utprovningsställe samt hos respektive beställare/verksamhet.

Nya skor får köpas vartannat år eller i vissa fall varje år beroende på slitage. Nya skor erhålls vid behov efter beslut av närmsta chef. Behovet kan exempelvis bero på att skorna är utslitna, ej är möjliga att desinficera och så vidare

Lagkrav och förmånsbeskattning

Det finns flera riktlinjer från flera myndigheter såsom Skatteverket, Arbetsmiljöverket och Socialstyrelsen att ta hänsyn till i den här frågan. Det råder dessutom en betydande grad av osäkerhet inom kommunerna gällande tolkningen och hanteringen av frågan kring arbetsskor. Enligt arbetsmiljölagen ska arbetsgivaren tillhandahålla skyddsskor inom ramen för personlig skyddsutrustning. Det kan till exempel handla om skor som skyddar fötterna mot farliga ämnen och vassa eller tunga föremål. Dessa räknas som en del av arbetsklädseln och förmånsbeskattas inte.

Arbetsskor är skor man arbetar i och de används bara på jobbet. De behöver inte vara skyddsskor av definitionen ovan. Medarbetaren eller arbetsgivaren står för skorna. Om medarbetaren får skor av arbetsgivaren och kan använda skorna utanför jobbet räknas de som en förmån och ska beskattas. I Socialstyrelsen föreskrift om basal hygien finns inga krav på arbetsskor ur ett hygieniskt perspektiv.

Om arbetsgivaren kan säkerställa att skorna endast används på arbetet, behöver de inte förmånsbeskattas av den enskilde. För att säkerställa att skorna ska vara skattefria ska samtliga skor vara uppmärkta med arbetsgivarens namn eller logotyp, att de är obligatoriska att använda, utifrån säsong, och att de endast används i arbetet.

Omvärldsbevakning

Extern omvärldsbevakning har gjorts för Örebro kommun, Luleå kommun och Uppsala kommun. Samtliga kommuner erbjuder arbetsskor.

Förvaltningen har även tittat närmare på hur äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen (ÄVO) har hanterat frågan. De som har rätt till arbetsskor är tillsvidareanställda medarbetare med patient-, omsorgstagar-, eller hyresgästnära arbete. Nya skor erhålls vid behov efter beslut av närmsta chef. Arbetsskorna är obligatoriska att använda i arbetet. Skorna utprovas och används av enskild medarbetare, men tillhör förvaltningen. Skorna ska förvaras på anvisad plats vid arbetsplatsen när de inte används. För att undvika förmånsbeskattning är det inte tillåtet att använda skorna utanför arbetstid. Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen är inte klara med hur förvaring av skor ska hanteras. Inom vård- och omsorgsboenden (VoB) löser man förvaring genom inköp av skåp på enstaka VoB. ÄVO har en arbetsgrupp som arbetar med logistik och administration kring utprovningar, beställningar, tidsplan med mera.

Det finns ytterligare exempel på kommuner, bland annat Örebro, som erbjuder skobidrag (skattepliktigt) till vissa yrkeskategorier exempelvis till medarbetare inom hemtjänsten.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen gör bedömningen att arbetsskor förbättrar arbetsmiljön för medarbetare inom utförarverksamheten. Arbetsskor bedöms bidra till att öka kommunens attraktionskraft.

Förvaltningen anser att en samordnare behövs för att arbeta vidare med frågan med att säkerhetsställa upphandling, lagkrav samt logistik kring arbetsskor. Samordnaren behöver inventera och planera för att samordna möjligheter till utprovning och förvaring av arbetsskor på respektive arbetsplats.

Förvaltningen bedömer att följande säkerhetsställer medarbetares tillgång av arbetsskor:

- Bostad med särskild service – ett par inneskor samt gummistövel (3-4 par gummistövlar per enhet)
- Boendestöd – ett par sommarskor och ett par vinterskor per medarbetare
- Daglig verksamhet, ett par inneskor, ett par sommarskor, ett par vinterskor samt ett par gummistövlar (kan variera beroende på vilken verksamhet den dagliga verksamheten bedriver)
- Personlig assistans – ett par sommarskor och ett par vinterskor per medarbetare
- Läger/avlösarservice – ett par inneskor, ett par sommarskor, ett par vinterskor samt ett par gummistövlar per medarbetare (kan variera beroende på vilken verksamhet som berörs)
- Korttid/barnboende – ett par inneskor och ett par sommarskor, ett par vinterskor och ett par gummistövlar per medarbetare (kan variera beroende på vilken verksamhet som berörs)

Göteborgs stad erbjuder redan arbetsskor i tekniska förvaltningar och i äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen. Det kan vara av vikt att Göteborgs stad har en sammanhållen bedömning om arbetsskor erbjuds medarbetare eller inte. Förvaltningens utredning utgår i stort från resonemang i utredning rörande samma uppdrag inom äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen.

Camilla Blomqvist

Pierre Dikanda

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef HR